

دانشکده علوم پایه

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد شیمی فیزیک

عنوان:

**بررسی سینتیک تخریب حرارتی خانواده ای از پلیمرهای گرما
سخت با استفاده از تکنیک TGA**

استاد راهنما:

دکتر فرزانه حسین پور رجبی

استاد مشاور:

دکتر خلیل فقیهی

تهیه و تنظیم:

حصنی صادقی نیارکی

۹۰ بهمن

تقدیم به
پدر و مادر دلسوژم
همسر مهربان و فاطمه عزیزم

چکیده

سینتیک تخریب حرارتی خانواده ای از پلیمرهای گرما سخت (پلی آمیدها) با استفاده از تکنیک TGA ، در سه سرعت گرمادهی $20^{\circ}\text{C min}^{-1}$ و $15^{\circ}\text{C min}^{-1}$ و $7^{\circ}\text{C min}^{-1}$ در اتمسفر نیتروژن بررسی شده است. روش‌های Isoconversional (Model - free) (از قبیل روش‌های فلاین، وال و ازاوا (FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) (روش کوتس و ردن) (g(α))) استفاده شده‌اند تا سه‌تایی سینتیکی یعنی انرژی فعالسازی، فاکتور پیش نمایی وتابع تبدیل (α) را محاسبه کنند.

نتایج نشان داده است که حضور حلقه‌های آروماتیکی هترو سیکلیکی سطح انرژی فعالسازی واکنش تخریب را بالا برده است. بنابراین خواص مقاومت حرارتی افزایش یافته است.

مجموعه سه‌تایی به دست آمده برای پایدارترین نمونه، یعنی پلی آمید-۴ در سرعت گرمادهی $7^{\circ}\text{C min}^{-1}$ به صورت زیر است:

$$E = 255.53 \text{ kJ mol}^{-1}; \ln A = 31.82; g(\alpha) = (1/2)[(1-\alpha)^{-2}-1]$$

پس از سپاس و ثنای بی حد بر آستان احادیث که در کمال رأفت و در نهایت عطوفت، رخست اتمام این پایان نامه را به حقیر عطا فرمود. در کمال مودت و مسرت این اثر را که حاصل ماهها تلاش مستمر این بنده بوده است تقدیم می نمایم به ایرانیان مقاومی که به پشتونه دانایی و توانایی توشه گرفته از عرق ملی و مذهبی در سودای تأمین آبادانی و ارتقای ایران کهنسال مجданه تلاش می ورزند.

با تشکر و سپاس از استاد راهنما سرکار خانم دکتر فرزانه حسین پور رجبی که از محضر پرفیض تدریسشان بهره ها برده ام.

با امتنان بیکران از مساعدت های بی شائبه استاد مشاور جناب آقای دکتر خلیل فقیهی

با تقدیر و درود فراوان خدمت پدر و مادر عزیز ، دلسوز و فداکارم که پیوسته جرعه نوش جام تربیت ، فضیلت و انسانیت آنها بوده ام و همواره چراغ وجودشان روشنگر راه من در سختیها و مشکلات بوده است.

با سپاس بی دریغ از همسر مهربانم که مرا صمیمانه و مشفقاته یاری نمود .

فهرست مطالب

۱	..... مقدمه
---	-------------

فصل اول

۶	۱-۱- پلیمرهای مقاوم حرارتی .....
۷	۱-۱-۱- طبقه بندی پلیمرهای مقاوم حرارتی.....
۸	۱-۲- تعریف پلی آمید.....
۱۱	۱-۳- تاریخچه.....
۱۲	۱-۴- سنتز.....
۱۲	۱-۴-۱- واکنش پلیمر شدن تراکمی دی آمین و دی اسید از طریق فسفریله کردن یا عوامل فعال کننده فسفردار.....
۱۲	۱-۴-۲- واکنش پلیمر شدن تراکمی دی آمین و دی اسید کلرید در محلول.....
۱۳	۱-۴-۳- واکنش پلیمر شدن تراکمی دی آمین سایلیله شده با دی اسید کلرید.....
۱۴	۱-۴-۴- واکنش پلیمر شدن تراکمی در سطح مشترک دی آمین و دی اسید کلرید.....
۱۵	۱-۵- مزایای پلی آمید:.....
۱۵	۱-۶- معایب پلی آمید:.....
۱۵	۱-۷- موارد کاربرد:.....
۱۶	۱-۸- هیدرولیز پلی آمید.....
۱۶	۱-۹- مهم ترین پلی آمیدها.....
۱۶	۱-۹-۱- نایلون.....
۱۶	۱-۹-۱-۱- نایلون -۶۶.....
۱۷	۱-۹-۱-۲- نایلون -۶.....
۱۸	۱-۹-۱-۳- کاربردهای نایلون -۶ و نایلون -۶۶.....
۱۹	۱-۹-۲- کولار.....
۱۹	۱-۹-۱-۲- کاربرد.....
۲۰	۱-۲- مقدمه‌ای بر تجزیه حرارتی .....
۲۰	۱-۲-۱- تعریف و تاریخچه.....

۲۳	- روش‌های چندگانه در تجزیه حرارتی
۲۳	- روش‌های همزنی
۲۳	- روش‌های تلفیقی
۲۴	- وزن سنجی حرارتی - دستگاه‌هوری
۲۵	- ترازو
۲۵	- کوره
۲۵	- برنامه ریز حرارتی
۲۶	- ثبات
۲۶	- شرایط عملی بهینه برای وزن سنجی حرارتی
۲۸	- وزن سنجی حرارتی مشتقی (DTG)
۳۰	- فاکتورهای موثر بر منحنی‌های وزن سنجی حرارتی
۳۱	- سرعت گرمادهی
۳۲	- اتمسفر محیط

فصل دوّم

۳۵	- سینتیک واکنش تخریب
۳۵	- مقدمه
۳۵	- واکنش‌های تخریب حرارتی
۳۶	- مطالعات نظری و مدل‌های سینتیکی
۳۸	- روش‌های Model - free
۳۹	- روش فلاین، وال و ازاوا
۴۰	- روش کیسینجر، آکاهیرا و سانوز
۴۰	- روش تانگ
۴۱	- روش‌های Mode - fitting
۴۱	- روش کوتس و ردفرن

فصل سوّم

۴۶	- بخش تجربی
۴۶	- مواد

۴۶	۱-۱-۱-۳ - هایدانتوئین و مشتقات آن.....
۴۸	۲-۱-۱-۳ - ساختار نمونه ها.....
۴۹	۲-۱-۳ - دستگاهها.....
۴۹	۲-۳ - بررسی منحنی های TGA و DTG .....
۵۴	۳-۳ - بررسی نوع سینتیک واکنش تخریب گرمابزی پلی آمیدهای مختلف .....

نتیجه گیری

۱۲۶ ..... نتیجه گیری

مراجع

۱۲۷ ..... مراجع

فهرست جداول

جدول ۱-۲ - عبارت های جبری از $f(\alpha)$ و $g(\alpha)$ برای مدل های واکنش	۴۲
جدول ۱-۳ - انرژی های فعالسازی محاسبه شده با روش فلاین، وال و اوزاوا(FWO)، برای پلی آمید-۲	۵۵
جدول ۲-۲ - انرژی های فعالسازی محاسبه شده با روش کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) ، برای پلی آمید- ۲	۵۸
جدول ۳-۳ - انرژی های فعالسازی محاسبه شده با روش تانگ (Tang)، برای پلی آمید - ۲	۶۱
جدول ۳-۴ - انرژی های فعالسازی محاسبه شده با روش های فلاین، وال و اوزاوا(FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب تابعی از کسر تبدیل برای پلی آمید-۱ تحت اتمسفر نیتروژن	۶۸
جدول ۳-۵ - انرژی های فعالسازی محاسبه شده با روش های فلاین، وال و اوزاوا(FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب تابعی از کسر تبدیل برای پلی آمید-۲ تحت اتمسفر نیتروژن	۶۹

جدول ۳-۶- انرژی‌های فعالسازی محاسبه شده با روش‌های فلاین، وال و اوزاوا(FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب تابعی از کسر تبدیل برای پلی آمید-۳ تحت اتمسفر نیتروژن	۷۰
جدول ۳-۷- انرژی‌های فعالسازی محاسبه شده با روش‌های فلاین، وال و اوزاوا(FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب تابعی از کسر تبدیل برای پلی آمید-۴ تحت اتمسفر نیتروژن	۷۱
جدول ۳-۸- محدوده تغییر α برای پلی آمیدهای مختلف با استفاده از روش‌های مختلف Model - free	۷۴
جدول ۳-۹- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۷۶
جدول ۳-۱۰- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۷۷
جدول ۳-۱۱- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۷۸
جدول ۳-۱۲- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۷۹
جدول ۳-۱۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P2/3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۰
جدول ۳-۱۴- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P3/2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۱
جدول ۳-۱۵- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع P3/4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۲
جدول ۳-۱۶- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع R1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۳
جدول ۳-۱۷- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع R2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۴
جدول ۳-۱۸- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)باتابع R3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۵

جدول ۳-۱۹-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع F1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۶
جدول ۳-۲۰-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع F3/2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۷
جدول ۳-۲۱-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع F2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۸
جدول ۳-۲۲-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع F3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۸۹
جدول ۳-۲۳-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع F1/3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۰
جدول ۳-۲۴-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع F3/4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۱
جدول ۳-۲۵-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع A1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۲
جدول ۳-۲۶-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع A1.5 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۳
جدول ۳-۲۷-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع A2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۴
جدول ۳-۲۸-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع A3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۵
جدول ۳-۲۹-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع A4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۶
جدول ۳-۳۰-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع D1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۷
جدول ۳-۳۱-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع D2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۸
جدول ۳-۳۲-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR)با تابع D3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۹۹

جدول ۳-۳۳-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR) با تابع D4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۰
جدول ۳-۳۴-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR) با تابع D5 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۱
جدول ۳-۳۵-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR) با تابع D6 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۲
جدول ۳-۳۶-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR) با تابع D7 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۳
جدول ۳-۳۷-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی به روش کوتس و ردفرن(CR) با تابع D8 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۴
جدول ۳-۳۸-۳- پارامترهای سینتیکی بدست آمده از روش های Model-fitting و Model-free برای پلی آمید-۱	۱۲۰
جدول ۳-۳۹-۳- پارامترهای سینتیکی بدست آمده از روش های Model-fitting و Model-free برای پلی آمید-۲	۱۲۱
جدول ۳-۴۰-۳- پارامترهای سینتیکی بدست آمده از روش های Model-fitting و Model-free برای پلی آمید-۳	۱۲۱
جدول ۳-۴۱-۳- پارامترهای سینتیکی بدست آمده از روش های Model-fitting و Model-free برای پلی آمید-۴	۱۲۲
جدول ۳-۴۲-۳- انرژی فعالسازی و فاکتور پیش نمایی پلی آمید-۴ که با استفاده از روش کوتس و ردفرن(CR) بدست آمده اند	۱۲۳

فهرست شکل ها

شکل ۱-۱- منحنی TG	۲۸
شکل ۲-۱- منحنی DTG	۲۸
شکل ۳-۱- مقایسه منحنی های TG و DTG	۳۰
شکل ۴-۱- منحنی TG برای تفکیک یک مرحله ای	۳۱
شکل ۵-۱- تفکیک مس (II) سولفات پنج آبه	۳۲
شکل ۶-۱- منحنی های TGA و DTG پلی آمید-۱ در سرعت های گرمادهی ($5/5^{\circ}\text{C min}^{-1}$ و $10^{\circ}\text{C min}^{-1}$) تحت اتمسفر نیتروژن	۵۰

..... شکل ۲-۳ - منحنی‌های TGA و DTG پلی آمید-۲ در سرعت‌های گرمادهی (۰°C min ⁻¹) ۱۵ و ۲۰ در تحت اتمسفر نیتروژن.....	۵۱
..... شکل ۳-۳ - منحنی‌های TGA و DTG پلی آمید-۳ در سرعت‌های گرمادهی (۰°C min ⁻¹) ۱۵ و ۲۰ در تحت اتمسفر نیتروژن.....	۵۲
..... شکل ۳-۴ - منحنی‌های TGA و DTG پلی آمید-۴ در سرعت‌های گرمادهی (۰°C min ⁻¹) ۱۵ و ۲۰ در تحت اتمسفر نیتروژن.....	۵۳
..... شکل ۵-۳ - رسم منحنی فلайн، وال و ازاوا (FWO) (کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS)) ، تانگ (Tang) برای پلی آمید-۱ در کسر تبدیل‌های مختلف.....	۶۴
..... شکل ۶-۳ - رسم منحنی فلайн، وال و ازاوا (FWO) (کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS)) ، تانگ (Tang) برای پلی آمید-۲ در کسر تبدیل‌های مختلف.....	۶۵
..... شکل ۷-۳ - رسم منحنی فلайн، وال و ازاوا (FWO) (کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS)) ، تانگ (Tang) برای پلی آمید-۳ در کسر تبدیل‌های مختلف.....	۶۶
..... شکل ۸-۳ - رسم منحنی فلайн، وال و ازاوا (FWO) (کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS)) ، تانگ (Tang) برای پلی آمید-۴ در کسر تبدیل‌های مختلف.....	۶۷
..... شکل ۹-۳ - نمودار انرژی فعالسازی محاسبه شده با روش فلайн، وال و اوزاوا (FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب کسر تبدیل برای پلی آمید-۱.....	۷۲
..... شکل ۱۰-۳ - نمودار انرژی فعالسازی محاسبه شده با روش فلайн، وال و اوزاوا (FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب کسر تبدیل برای پلی آمید-۲.....	۷۲
..... شکل ۱۱-۳ - نمودار انرژی فعالسازی محاسبه شده با روش فلайн، وال و اوزاوا (FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب کسر تبدیل برای پلی آمید-۳.....	۷۳
..... شکل ۱۲-۳ - نمودار انرژی فعالسازی محاسبه شده با روش فلайн، وال و اوزاوا (FWO)، کیسینجر، آکاهیرا و سانوز (KAS) و تانگ (Tang) بر حسب کسر تبدیل برای پلی آمید-۴.....	۷۳
..... شکل ۱۳-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن (CR) با تابع P1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲.....	۱۰۵
..... شکل ۱۴-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن (CR) با تابع P2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲.....	۱۰۵
..... شکل ۱۵-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن (CR) با تابع P3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲.....	۱۰۶

شکل ۱۶-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع P4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۶
شکل ۱۷-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع P2/3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۷
شکل ۱۸-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع P3/2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۷
شکل ۱۹-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع P3/4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۸
شکل ۲۰-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع R1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۸
شکل ۲۱-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع R2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۹
شکل ۲۲-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع R3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۰۹
شکل ۲۳-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع F1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۰
شکل ۲۴-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع F3/2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۰
شکل ۲۵-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع F2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۱
شکل ۲۶-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع F3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۱
شکل ۲۷-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع F1/3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۲
شکل ۲۸-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع F3/4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۲
شکل ۲۹-۳ - رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع A1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۳

شکل ۳۰-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع A1.5 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۳
شکل ۳۱-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع A2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۴
شکل ۳۲-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع A3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۴
شکل ۳۳-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع A4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۵
شکل ۳۴-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D1 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۵
شکل ۳۵-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D2 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۶
شکل ۳۶-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D3 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۶
شکل ۳۷-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D4 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۷
شکل ۳۸-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D5 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۷
شکل ۳۹-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D6 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۸
شکل ۴۰-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D7 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۸
شکل ۴۱-۳- رسم منحنی کوتس و ردفرن(CR) با تابع D8 در سه مرحله تخریب برای پلی آمید-۲	۱۱۹

مقدمه

پلی آمیدها در طبیعت در بسیاری از پپتیدها (پروتئین‌ها) که سازنده انواع ارگانیسم‌های حیوانی و همچنین ابریشم و پشم می‌باشند، یافت می‌شوند. پلی آمیدها به عنوان اولین الیاف کاملاً سنتزی در سال ۱۹۳۴ توسط شیمیدان آمریکایی والاس-هیوم کاروترز^۱ (۱۸۹۶-۱۹۳۷) که در آن زمان در شرکت دوپونت^۲ کار می‌کرد، ساخته شد. شرکت دوپونت نام تجاری نایلون را بر روی پلی آمیدها گذاشت و نایلون اولین بار در ۲۷ اکتبر سال ۱۹۳۸ به عموم معرفی شد.

اگرچه نایلون نام تجاری است که به پلی آمیدها گفته می‌شود ولی عامه مردم به اشتباه، فیلم‌های پلی اتیلنی که به ویژه برای بسته‌بندی کالاها مورد استفاده قرار می‌گیرند را نیز نایلون می‌نامند. کاروترز کارهای زیادی در زمینه سنتز پلی استرها و پلی آمیدها انجام داد و انواع مختلف پلی آمیدها را از ترکیب دی‌آمین‌ها و اسیدهای کربوکسیلیک دو عاملی تهیه کرد.

امروزه از پلی آمیدها در ساخت مواد و مصنوعات مختلفی استفاده می‌شود. همچنین به عنوان پلاستیک در ساخت موی برس، زیپ و چرخ دنده‌ها نیز کاربرد دارند. کاربردهای متعدد پلی آمیدها به خاطر خواص آنها اعم از دوام مکانیکی عالی، مقاومت در مقابل حلal‌ها و عوامل شیمیایی، قدرت کشش خوب و قابلیت کشسانی مناسب می‌باشد.

1- Carothers W.H

2- DU Pont

پلی آمیدهای آروماتیک (PAs) جزو پلیمرهای مقاوم حرارتی هستند و به جهت داشتن استحکام گرمایی و شیمیایی و هم چنین خواص مکانیکی و الکتریکی بالا ، توجهات قابل ملاحظه ای بدست آورده اند [۱-۳]. اگرچه استفاده از آنها به دلیل حلالیت پذیری ضعیف در حالات های آلی و دمای انتقال شیشه ای بالا محدود شده و باعث گردیده فرایند پذیری بسیار سختی داشته باشند [۴،۵].

تلashهای زیادی از طریق تکنیک های کوتینگ^۱ و گرما شکل ۲ صورت گرفته است تا پلیمرهای آروماتیک اصلاح شده ساختاری با قابلیت حلالیت پذیری و فرایند پذیری بالا تولید شود در حالیکه استحکام حرارتی آنها حفظ گردد. حلالیت پذیری پلیمرها اغلب با پیوندهای انعطاف پذیر، گروه های فرعی بزرگ یا بخش های قطبی در زنجیره اصلی افزایش می یابد. [۶-۸] اگر گروه های فرعی به دقت انتخاب شوند ممکن است حلالیت پذیری بدون تاثیر بر خواص مکانیکی و گرمایی افزایش یابد. علاوه بر این در بسیاری از موارد افزایش حلقه های آروماتیکی هترو سیکلیکی مختلف به زنجیره اصلی باعث می شود تا حلالیت پذیری بهبود یابد و مقاومت حرارتی پلی آمیدها نیز بالا رود [۹-۱۲].

به طور کلی پایداری یک ماده پلیمری عبارت است از اینکه پلیمر مذکور بتواند در دما و زمان معینی بدون کاهش چشمگیر خواص، دوام بیاورد. تغییرات حاصل شده در پلیمر معمولاً به یکی از صورت های زیر انجام می گیرد:

۱- تغییرات فیزیکی (برگشت پذیر)

۲- تغییرات شیمیایی (برگشت ناپذیر)

تغییرات فیزیکی به طور مشخص شامل تغییرات در دمای انتقال شیشه (Tg)، پدیده‌های ذوب و بلور شدن، پلیمر می‌شود که نشان دهنده حالت گرمانرمی ماده است. مواد این گروه قبل از تجزیه نهایی، ذوب و غیرقابل استفاده می‌شوند. برای مثال عدم پایداری حرارتی پلی استیرن^۱ در دماهای ۷۰-۱۱۰ سانتی-گراد را می‌توان در نظر گرفت که نشان دهنده محدودیت کاربرد آن است. در این گستره دمایی، پلیمر نرم و غیرقابل استفاده می‌شود، بدون آن که تجزیه و تخریب گردد. تغییرات برگشت ناپذیر در تعیین خواص حرارتی پلیمرها اهمیت دارد. در این پلیمرها عمل ذوب صورت نمی‌گیرد و تغییرات با تجزیه و تخریب ماده پلیمری همراه است. عمل تخریب در این پلیمرها به هر دو عامل گرما و زمان بستگی دارد. و پایداری پلیمر با توجه به سرعت تجزیه آن در یک دمای معین مشخص می‌شود. بدیهی است هر چه میزان تجزیه و تخریب در یک دمای معین کمتر باشد پلیمر پایدارتر است.

مطالعه تخریب حرارتی پلیمرها از آن جهت حائز اهمیت است که اکثر پلیمرها در یک و یا چند مرحله از عمر خود نظیر مرحله سنتز، مرحله شکل دادن و یا مرحله بهره‌برداری به ناچار بایستی حرارت-های بالایی را تحمل نمایند^[۱۳].

آنالیز حرارتی^۲ غیرهمدما^۳ یک راه مناسب برای دستیابی به اطلاعات درباره تخریب پلیمرها می‌باشد. بررسی این اطلاعات نیاز به تکنیک‌های پیچیده‌ای دارد. روش‌های زیادی مبنی بر معادله آرنیوس به کار برده شده‌اند تا انرژی فعالسازی^۴، فاکتور پیش نمایی و مدل تابع سینتیکی را برای هر یک از نمونه‌ها به دست آورند^[۱۴].

1- Polystyrene

2- Thermogravimetry

3- Non isothermal

4- Activation

بنابراین در این پایان‌نامه، سینتیک تخریب حرارتی پلی آمید‌ها به وسیله روش‌های Model – fitting و Isoconversional (Model – free) بررسی شده است. و با دستیابی به مقدار انرژی فعالسازی پلی آمیدهای مختلف، پایدارترین پلی آمید مشخص گردیده است. و فاکتور پیش نمایی و تابع مکانیسم آن نیز بیان شده است.

فصل اول

۱-۱- پلیمرهای مقاوم حرارتی

از سال ۱۹۵۰ تلاش های گسترده و مداومی در جهت سنتز پلیمرهای مقاوم حرارتی آغاز شده است. پلیمرهای مقاوم حرارتی به پلیمرهایی اطلاق می شود که می توانند در دماهای بالا مورد استفاده قرار گیرند، داشتن خواصی مانند قدرت مکانیکی بالا، پایداری در محیط های مختلف (شیمیایی، حلال، ماوراء بنفش(UV)، اکسیژن) و پایداری در دماهای بالا آن ها را از سایر پلیمرها متمایز می سازد.

عوامل فیزیکی و شیمیایی که مقاومت حرارتی پلیمرها را تحت تأثیر قرار می دهند عبارتند از:

۱-پایداری حرارتی یک پلیمر به انرژی تفکیک پیوندهای شرکت کننده در آن ارتباط دارد، بنابراین پلیمری که پیوندهای ضعیفی بین اتم های آن برقرار است نمی تواند برای کاربردهایی که نیاز به دمای بالا دارند مورد استفاده قرار گیرد. همچنین گروه های عاملی در زنجیر پلیمری بایستی با احتیاط انتخاب شوند تا از ایجاد اتصالات ضعیف به جای اتصالات قوی جلوگیری شود. گروه های عاملی مانند اتر^۱، سولفون^۲، ایمید^۳، آمید^۴ و CF₂ مقاومت حرارتی بالاتری نسبت به هیدروکربن های حلقوی، ترکیبات غیراشباع، NH و OH دارند.

۲-برهمکنش های دوقطبی-دوقطبی^۵ و پیوند هیدروژنی^۶ نیز می توانند باعث افزایش پایداری حرارتی پلیمرها گردند، که پیوند هیدروژنی در پلیمرهای قطبی مانند پلی آمیدها و پلی اوره تان ها از اهمیت بیشتری برخوردار است.

1-Ether

2-Sulphone

3-Imide

4-Amide

5-Dipole-dipole interaction

6-Hydration bonding